

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

KİŞİSEL GELİŞİM VE EĞİTİM ALANI

TÜRK İŞARET DİLİ KURS PROGRAMI

2017
ANKARA

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI:	2
PROGRAMIN DAYANAĞI :	2
PROGRAMIN GİRİŞ KOŞULLARI:	2
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ:.....	2
PROGRAMIN AMAÇLARI.....	3
PROGRAMIN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR.....	3
PROGRAM İÇERİĞİ VE SÜRESİ	4
İŞARET DİLİ VE ÇEVRE.....	5
OKUL VE EĞİTİM İŞARETLERİ.....	5
GIDA VE GİYİM İŞARETLERİ	6
TİD DİLBİLGİSİ KAVRAMLARI	7
KİŞİSEL GELİŞİM VE EĞİTİM.....	7
ZAMAN VE ZAMAN DİLİMLERİ	8
TRAFİK VE CANLILAR	8
MESLEKLER.....	9
SPOR VE COĞRAFİ TERİMLER.....	9
KARŞILIKLI KONUŞMA	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	11
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ GEREÇLERİ.....	11
BELGELENDİRME	11

PROGRAMIN ADI:

Türk İşaret Dili (TİD)

PROGRAMIN DAYANAĞI :

1. 5378 sayılı “Özürllüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde15).

2. TİD Sisteminin Oluşturulması ve Uygulamasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik 14.04.2006 tarih ve 26139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve çalışmalar Türk Dil Kurumu Koordinesinde başlatılmıştır. 18 Ocak 2011 tarih ve 27919 sayılı Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulamasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik değişikliği ile Türk İşaret Sistemi oluşturuluncaya kadar Bakanlığımıza verilen Türk İşaret Dili öğretici ve tercümanlık kursları düzenleme yetkisi kapsamında “ **Türk İşaret Dili Programı**” hazırlanmıştır.

PROGRAMIN GİRİŞ KOŞULLARI:

Okur yazar olmak

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ:

Programın uygulanmasında;

Program eğitimcileri aşağıdaki öncelik sırasına göre belirlenir:

1. Talim ve Terbiye Kurulunca yayınlanan Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına göre atanan, lisans programında Türk İşaret Dili eğitimi aldığını belgeleyen Özel Eğitim alan öğretmenleri.
2. Talim ve Terbiye Kurulunca yayınlanan Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına göre atanan, eğitim fakültelerinin lisans programlarından mezun olup, Türk İşaret Dili Eğitimi aldığını belgeleyen öğretmenler.
3. Programın uygulanmasında gerektiğinde Talim ve Terbiye Kurulunca yayınlanan Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına göre özel eğitim alanı ve eğitim fakültelerinin lisans bölümlerinden mezun olup, lisans programında Türk İşaret Dili eğitimi aldığını belgeleyenler.
4. Tercihen işaret dili öğreticisi/tercümanlık sertifikasına sahip meslek elemanlarından yararlanılabilir.
5. Tercihen Bakanlığın açmış olduğu işitme engellilerde iletişim yöntemleri hizmet içi eğitim semineri / kurslarına katılmış meslek elemanlarından yararlanılabilir,

PROGRAMIN AMAÇLARI

Programın sonunda öğrenci/kursiyer;

1.TİD ile temel iletişim bilgi ve becerileri kazanabilecektir. Bu kapsamda; günlük yaşamında kullandığı besin, giyecek ve takı, eşya, taşıt, bitki ve hayvan, varlık, meslek, okul, eğitim, devlet, il isimleri ile trafik, spor, iklim-coğrafya ve zamanla ilgili terimleri, fiiller, sıfatlar ve zıt anlamlı kelimelerin işaretlerini hatasız olarak kullanabilecektir..

2.Günlük yaşamda kullanılan TİD cümlelerine ve karşılıklı konuşma kurallarına uygun cümleler kurabilecek ve uygulayabilecektir.

PROGRAMIN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. TİD kurs programı, işitme yetersizliği ile dil ve konuşma yetersizliği olan bireylerin kişisel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla konuşma dilinden farklı olan fakat belli bir sistem içinde el ve vücut hareketleri ile mimiklerin kullanıldığı görsel bir dildir. Gelişen teknolojiye ve uzun süren uygulamalara göre işitme yetersizliği olan bireylerin eğitiminde bireysel özelliklerin ve bireysel ihtiyaçların belirleyici olması gerekmektedir. Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlarda verilen işitme yetersizliği eğitim hizmetlerinin tümü, bireylerin işitme kalıntısını en üst düzeyde kullanmaları, dil ve konuşma, sosyal, akademik vb. tüm becerilerini olabilecek en üst düzeye çıkarabilmeyi hedeflemektedir. Bu gerekçe ile kurs programı ile bireylerin, TİD kullanarak işitme yetersizliği olan bireylerle iletişim kurabilmek için temel bilgi ve becerileri kazanması, yeniliğe ve değişime uyum sağlaması öngörülmektedir.
2. Kurs programı, Mesleki Eğitim Merkezleri, Halk Eğitimi Merkezleri ve Milli Eğitim Bakanlığının her tür ve kademesindeki tüm kurumlarda verilebilir. Eğitim ve öğretime uygun ortamlarda düzenlenir. Programın uygulanabilmesi için gerekli görsel işitsel eğitim teknolojileri ve öğretim materyalleri sağlanır.
3. Kurs programının süresi; günde en fazla 8 ders saati uygulanacak şekilde belirtilir. Konularda önerilen bu süreler öğrenme faaliyetlerindeki teorik ve uygulamalı tüm içeriği kapsar.
4. İçerik, amaçlarla tutarlı, amaçlara ulaşmaya hizmet edecek, kursiyerler için anlamlı, öğrenme ilkelerine uygun ve sistematik bir biçimde ele alınmalıdır. Amaçların etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için konuların dağılımı, içeriğin yoğunluğu ve gerektirdiği süre esas alınır.
5. Program uygulama olarak, öğrenci/kursiyer merkezli, aktif katılımı ve bireysel öğrenme hızını dikkate alarak öğrenme fırsatları sunan bireysel öğrenme yöntem ve tekniklerine uygun içerik ve sürede planlanmıştır. Gerektiğinde öğrenci/kursiyerlerin hazır bulunuşluk düzeyi göz önüne alınarak içerik ve süre yeniden düzenlenir.
6. Kurs programının uygulanmasında gerekli olduğunda nitelikli insan kaynaklarından yararlanılabilir. Bu kapsamda üniversiteler, sivil toplum örgütleri, özel eğitim rehabilitasyon merkezleri ile araştırma, gözlem ve uygulama yapabilecek her türlü kurum ve kuruluşların meslek elemanları ile iş birliği yapılabilir.

7. TİD Programı, Millî Eğitim Bakanlığında görevli alan öğretmenleri ve alan uzmanları ile iş birliği içinde hazırlanarak, temel beceriler içeriği belirlenmiştir. Program yapısı, esnek ve sürekli güncellenmeye uygun bir yapıda tasarlanmıştır.
8. Kurs programı sonunda uygun yöntem ve teknikler ile değerlendirme yapılır.
9. Kurs programı sonunda yapılacak değerlendirmede başarılı olanlara mevzuata uygun belgelendirme yapılır.
10. Kurs programının amaçları ve içeriği yoluyla kursa katılan bireylere aşağıdaki tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Değerler
Kurallara uyma
Sabır
Sorumluluk
Saygı
Hoşgörü
Nezaket
Yardımlaşma
Duyarlılık

PROGRAM İÇERİĞİ VE SÜRESİ

1. Programın toplam eğitim süresi 120 saat olarak planlanmıştır.
2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, uygulama ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.
3. Öğrenci/kursiyerlerin hazır bulunuşluk düzeyi göz önüne alınarak içerik ve süre yeniden düzenlenir.

TİD PROGRAMI İÇERİĞİ VE SÜRESİ

İÇERİK	SÜRE
İşaret Dili ve Çevre	16
Okul ve Eğitim İşaretleri	16
Gıda ve Giyim İşaretleri	16
TİD Dilbilgisi Kavramları	16
Duygular ve Eşyalar	16
Zaman ve Zaman Dilimleri	8
Trafik ve Canlılar	8
Meslekler	8
Spor ve Coğrafi Terimler	8
Karşılıklı Konuşma	8
TOPLAM:	120

1.İşaret Dili Ve Çevre

1.1 Özellikler

- 1.1.1 Görsel
- 1.1.2 Üç boyutlu

1.2 Harfler

- 1.2.1 Harflerin tanıtımı
- 1.2.2 Harflerin yazımında el ve parmak şekilleri.
- 1.2.3 Türk alfabesindeki harflerin TİD' e göre yazılımı

1.3 tanımlar

- 1.3.1 Harfin Doğru yazılımı
- 1.3.2 Parmak formları
- 1.3.3 Harfi net gösterme

1.4 Kullanım

- 1.4.1 Parmak alfabesini doğru kullanma
- 1.4.2 Yazım kurallarına uyma
- 1.4.3 Kelimeleri uygun hızla yazma

1.5 Kendisi İle İlgili İşaretler

- 1.5.1 Adını soyadını yazma
- 1.5.2 Zamirleri kullanma
- 1.5.3 Öz geçmişini anlatma
- 1.5.4 Mesleği
- 1.5.6 Tasvir yapma

1.6 Aile Ve Akrabaları İle İlgili İşaretler

- 1.6.1 Ailesi
- 1.6.2 Akrabaları

1.7 Çevre İle İlgili İşaretler

- 1.7.1 Çevreyi tanıma
- 1.7.2 Yaşadığı yer
- 1.7.3 Çevre ile ilgili anlatım

1.8 Cümle Kurma

- 1.8.1 Ailesini anlatım
- 1.8.2 Akrabalarını tanıtım
- 1.8.3 Yakın çevresini tanıtım

2. Okul Ve Eğitim İşaretleri

2.1 Ders Adları

- 2.1.1 Sosyal Bilimler
- 2.1.2 Fen Bilimleri
- 2.1.3 Kültür ve sanat dersleri

2.2. Eğitim Araçları

- 2.2.1. Ders araç gereçleri
- 2.2.2. Laboratuvar araçları

2.2.3. Spor araç gereçleri

2.3. Okulun Bölümleri

- 2.3.1. İdari bölüm,
- 2.3.2. Derslikler
- 2.3.3. Laboratuvar
- 2.3.4. Toplantı salonu
- 2.3.5. Sosyal paylaşım alanları

2.4 Personel

- 2.4.1. İdari personel
- 2.4.2. Öğretmenler
- 2.4.3. Hizmetli

2.5 Sayılar

- 2.5.1. Sayı sayma
- 2.5.2. Sayıları Birleştirme

2.6 Matematik İşaretleri

- 2.6.1. Dört işlem
- 2.6.2. Geometrik işaretler

2.7 Ölçüler

- 2.7.1. Ağırlık ölçüleri (kilogram)
- 2.7.2. Uzunluk ölçüleri (metre)
- 2.7.3. Sıvı ölçüleri (litre)

3.Gıda Ve Giyim İşaretleri

3.1 Yemek İsimleri

- 3.1.1. Çorbalar, pilav, makarna
- 3.1.2. Et ve sebze yemekleri
- 3.1.3. Hamur işi ve tatlılar

3.2 Meyveler

- 3.2.1. Yaz meyveleri (karpuz, kiraz, erik vb.)
- 3.2.2. Kış meyveleri (Portakal, mandalina vb.)

3.3 Sebzeler

- 3.3.1. Lahana
- 3.3.2. Ispanak
- 3.3.3. Pırasa
- 3.3.4. Marul
- 3.3.5. Kabak
- 3.3.6. Salatalık
- 3.3.7. Patlıcan vb.

3.4 Bakliyat İsimleri

- 3.4.1. Buğdaygiller (Pirinç, buğday vb.)
- 3.4.2. Baklagiller (Fasulye, bezelye vb.)

3.5 Kuru Yemişler

- 3.5.1. Kabuklu kuru yemişler (ekirdek, ceviz, fıstık vb.)
- 3.5.2. Kabuksuz kuru yemişler (leblebi, fındık içi, dut kurusu, incir vb.)

3.6 İçecekler

- 3.6.1. Su, ayran
- 3.6.2. Meyve suları
- 3.6.3. Gazlı içecekler
- 3.6.4. Alkollü içecekler

3.7. Giyecekler

- 3.7.1. Yazlık giyecekler (Tiřört, Gömlek, Terlik, Pantolon, řort vb.)
- 3.7.2. Kışlık giyecekler (Bot, Palto, Kazak, Eldiven Krk vb.)
- 3.7.3. İ amaşırlar (Atlet Klot Fanila vb.)

3.8 Takılar

- 3.8.1. Kıymetli madenler ve tařlar
- 3.8.2. Yüzük
- 3.8.3. Bilezik
- 3.8.4. Küpe
- 3.8.5. Kolye
- 3.8.6. Broř vb.

4. TİD Dilbilgisi Kavramları

4.1 İsimler

- 4.1.1. Varlık isimleri
- 4.1.2. Cins isimler
- 4.1.3. Özel isimler

4.2 Fiiller

- 4.2.1. Basit fiiller (Gelmek, gitmek, almak vb.)
- 4.2.2. Birleřik fiiller (Yardımlı olmak, yardım etmek, yapabilmek, alıvermek, karar vermek vb.)

4.3 Sıfatlar

- 4.3.1. Sayı sıfatları
- 4.3.2. Soru sıfatları
- 4.3.3. Niteleme sıfatları
- 4.3.4. Belirtme sıfatları

4.4 Zıt Anlamlılar

- 4.4.1. Evet- hayır
- 4.4.2. Var- yok
- 4.4.3. Siyah- Beyaz
- 4.4.4. Uzun- Kısa vb.

5. Kişisel Gelişim Ve Eğitim

5.1 Duygular

- 5.1.1. Hisler
- 5.1.2. Neře

5.1.3. Hüzün

5.1.4. Sevinç

5.2 Renkler

5.2.1. Ana renkler

5.2.2. Ara renkler

5.3 Müzik Aletleri

5.3.1. Vurmalı çalgılar

5.3.2. Yaylı çalgılar

5.3.3. Üflemeli çalgılar

5.4 Ev Ve Ev Eşyaları

5.4.1. Evin bölümleri

5.4.2. Evde kullanılan eşyalar ve araçlar

5.4.3. Mutfak araç ve gereçleri

6.Zaman Ve Zaman Dilimleri

6.1 Takvim

6.1.1. Günler

6.1.2. Aylar

6.1.3. Mevsimler

6.1.4. Hafta, yıl, yüzyıl,

6.2 Saat

6.2.1. Saatin dilimleri

6.2.2. Saati ve zamanı söyleme

6.3. Zaman Zarfları

6.3.1. Bugün, dün, yarın,

6.3.2. Şimdi, önce, sonra, daha sonra

6.3.3. Hemen

7.Trafik Ve Canlılar

7.1 Taşıtlar

7.1.1. Hava Taşıtları

7.1.2. Kara taşıtları

7.1.3. Deniz Taşıtları

7.2 Trafik İşaretleri

7.2.1. Standart trafik işaretleri

7.2.2. Görevli kişiler

7.3 Bitkiler

7.3.1. Çiçekler (gül, papatya vb.)

7.3.2. Ağaçlar (kavak, çam vb.)

7.4 Hayvanlar

- 7.4.1. Kümes hayvanları
- 7.4.2. Büyükbař hayvanlar
- 7.4.3. Küçükbař hayvanlar
- 7.4.4. Yaban hayvanları
- 7.4.5. Kuřlar
- 7.4.6. Evcil Hayvanlar
- 7.4.7. Deniz hayvanları

8.Meslekler

8.1 Meslekler

- 8.1.1. Eėitimle ilgili
- 8.1.2. Yargı ile ilgili
- 8.1.3. Güvenlik ile ilgili
- 8.1.4. Saėlık ile ilgili
- 8.1.5. Yöneticiler

8.2 El Aletleri

- 8.2.1. eki
- 8.2.2. Pense
- 8.2.3. Keser
- 8.2.4. Tornavida
- 8.2.5. Rende
- 8.2.6. El keskisi
- 8.2.7. Matkap vb.

8.3 Makineler

- 8.3.1. İř makineleri
- 8.3.2. Sanayi tipi makineleri (aėaç iřleri, metal iřleri vb.)

9. Spor Ve Coğrafi Terimler

9.1 Spor Dalları

- 9.1.1. Saha sporları (futbol)
- 9.1.2. Salon sporları (basketbol)
- 9.1.3. Su sporları (Yüzme)
- 9.1.4. Atıcılık (ok, tabanca)
- 9.1.5. Atletizm (kořma, atlama)

9.2 Spor Terimleri

- 9.2.1. Faul
- 9.2.2. Ofsayt
- 9.2.3. Penaltı
- 9.2.4. Stat, salon, havuz, pota
- 9.2.5. Gol, basket
- 9.2.6. Kale, aė
- 9.2.7. Spor görevlileri (hakem vb.)

9.3 Kulüpler

- 9.3.1. Ülkemizdeki spor kulüpler
- 9.3.2. Yabancı spor kulüpleri

9.4 Meteorolojik Olaylar

- 9.4.1. Yağışlar (kar, yağmur vb.)
- 9.4.2. Fırtına
- 9.4.3. Sel
- 9.4.4. Deprem
- 9.4.5. Sis

9.5 Coğrafi Terimler

- 9.5.1. Yeryüzü şekilleri (dağ, ova, vadi vb.)
- 9.5.2. Göller, denizler, nehirler

9.6 Devletler

- 9.6.1. Kıtalar
- 9.6.2. Ülke isimleri

9.7 İllerimiz

- 9.7.1. Coğrafi bölgeler
- 9.7.2. Türkiye'nin illeri

9.8 Yerel Yerleşimler

- 9.8.1. İller
- 9.8.2. İlçeler
- 9.8.3. Kasabalar
- 9.8.4. Köyler

10.Karşılıklı Konuşma

10.1.Cümle Yapısı

- 10.1.1. Cümlelerin öğeleri
- 10.1.2. Cümlede öğelerin yerleri
- 10.1.3. Öğeleri birleştirme

10.2. Anamlı Cümleler

- 10.2.1. Olumlu cümle
- 10.2.2. Olumsuz cümle
- 10.2.3. Soru cümlesi

10.3. Zamanlar

- 10.3.1. Şimdiki zaman (şimdi)
- 10.3.2. Geçmiş zaman (önce, daha önce, evvel)
- 10.3.3. Gelecek zaman (sonra)

10.4. TİD İle Karşılıklı Konuşma

- 10.4.1. TİD ile karşılıklı konuşmada işaretleri anlama
- 10.4.2. TİD ile karşılıklı konuşma uygun işaretleri kullanma
- 10.4.3. TİD ile karşılık konuşmada akılcık

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Bireylerin, çeşitli ölçme araçları kullanılarak;

1. Her içerik sonunda kazandığı yeterlikler ölçülecektir.
2. Ölçme sonuçları program sonunda değerlendirilecektir.
3. Eğitim kurumunda ve kendi kendilerine yaptıkları tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilecektir.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ GEREÇLERİ

1. Programın uygulanabilmesi için standart donanımlar ve mesleklerin gerektirdiği ekipmanlar sağlanmalıdır.
2. Programın uygulama sürecinde yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.
3. Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, akıllı tahta, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano, fotoğraflar, televizyon.

BELGELENDİRME

Kurs programını başarıyla tamamlayanlara ilgili mevzuat gereğince **Kurs Bitirme Belgesi** düzenlenir.